

НОТАРІАЛЬНА ПАЛАТА УКРАЇНИ
Професійна самоврядна організація

03039, м. Київ
вул. Голосіївська, 7, корп. 2, літера «А», офіс 4-1
тел.: 230-72-75,
факс.: 230-72-88
E-mail: notpalata@ukr.net
р/р № 26001403972 в АТ «Райффайзен Банк Аваль»
МФО 380805, Код ЄДРПОУ 38684025

THE NOTARY CHAMBER OF UKRAINE
Professional self-regulatory organisation

03039 Kiev, Ukraine
Golosiivska str., 7, building 2-A, of. 4-1
tel.: +38 (044) 230-72-75
fax: +38 (044) 230-72-88
E-mail: notpalata@ukr.net
Acc. № 26001403972 Raiffeisen Bank Aval
MFO 380805, Code 38684025

№ 177/8 « 28 » липень 2014 р.

Міністерство юстиції України

Заступнику Міністра юстиції-керівнику апарату

Алексєєву І.С.

Шановний Ігоре Сергійовичу!

На виконання листа Міністерства юстиції України № 13.1-33/291 від 20.06.2014 року Нотаріальною палатою України разом із нотаріальною спільнотою України проведено аналітичну роботу стосовно виявлення шляхів вирішення проблемних питань на окупованій території України.

Статтею 3 Закону України «Про нотаріат» встановлено, що нотаріусом може бути громадянин України, який має повну вищу юридичну освіту, володіє державною мовою, має стаж роботи у сфері права не менше як шість років, з них помічником нотаріуса або консультантом державної нотаріальної контори - не менше як три роки, склав кваліфікаційний іспит і отримав свідоцтво про право на зайняття нотаріальною діяльністю. Не може бути нотаріусом особа, яка має судимість, обмежена у дієздатності або визнана недієздатною за рішенням суду.

Згідно зі статтею 12 Закону України «Про нотаріат» свідоцтво про право на заняття нотаріальною діяльністю може бути **анульовано** Міністерством юстиції України за рішенням Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату, прийнятим на підставі подання Головного управління юстиції Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, головних управлінь

юстиції в областях, містах Києві та Севастополі, у випадках:

- **втрати громадянства України** або виїзду за межі України на постійне проживання;
- знищення чи втрати нотаріусом або з його вини архіву нотаріуса або окремих документів.

Стаття 30 Закону України «Про нотаріат» передбачає, що підставами припинення нотаріальної діяльності приватного нотаріуса є:

- **анулювання свідоцтва** про право на зайняття нотаріальною діяльністю;
- **припинення громадянства України** або виїзд за межі України на постійне проживання.

У статті 17 Закону України «Про громадянство України» передбачено, що громадянство України **припиняється**:

- **внаслідок виходу з громадянства України;**
- внаслідок втрати громадянства України;
- за підставами, передбаченими міжнародними договорами України.

Відповідно до статті 19 Закону України «Про громадянство України» підставами для втрати громадянства України є **добровільне набуття громадянином України громадянства іншої держави**, якщо на момент такого набуття він досяг повноліття. Добровільним набуттям громадянства іншої держави вважаються всі випадки, коли громадянин України для набуття громадянства іншої держави повинен був звертатися із заявою чи клопотанням про таке набуття відповідно до порядку, встановленого національним законодавством держави, громадянство якої набуто.

При цьому, датою припинення громадянства України у цих випадках, є дата видання відповідного Указу Президента України.

Відповідно до наказу Міністерства юстиції України від 07.07.2014 за № 1087/5 на Головне управління юстиції у Херсонській області покладено обов'язок щодо забезпечення та вирішення всіх питань, що пов'язані з припиненням нотаріальної діяльності та передачею документів нотаріального діловодства та архіву відносно нотаріусів, які здійснювали свою діяльність на

території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя.

Зважаючи на це та з метою недопущення порушення прав громадян України на тимчасово окупованих територіях, вважаємо, що питання про анулювання свідоцтв може бути вирішене Вищою кваліфікаційною комісією нотаріату на підставі подання Головного управління юстиції у Херсонській області внаслідок:

- втрати громадянства України за наявності відповідного Указу Президента України;

- неодноразового порушення нотаріусом чинного законодавства при вчиненні нотаріальних дій або грубого порушення закону, яке завдало шкоди інтересам держави, підприємств, установ, організацій, громадян. При цьому порушенням законодавства слід вважати здійснення нотаріусом своєї діяльності з порушенням Закону України «Про нотаріат» та Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України».

Питання членства у НПУ при анулюванні свідоцтва про право на заняття нотаріальною діяльністю вирішується автоматично, відповідно до п. 3.5. Статуту НПУ, а саме **внаслідок припинення права на зайняття нотаріальною діяльністю** члена НПУ з підстав, передбачених Законом України «Про нотаріат».

Щодо можливого вирішення питань з архівами нотаріусів, слід зазначити наступне.

Складність належного виконання наказу Міністерства юстиції України від 07.07.2014 за № 1087/5 обумовлена перш за все тим, що на цей час між Автономною Республікою Крим та материковою частиною України встановлений державний кордон з прикордонниками та митними пунктами пропуску України та Російської Федерації, що не дає можливості безперешкодно (без втрати цілісності) вивезти архівні документи.

Водночас відповідно до ст. 22 Федерального конституційного закону Російської Федерації від 21 березня 2014 року № 6-ФКЗ «Про прийняття в Російську Федерацію Республіки Крим та утворення в складі Російської

Федерації нових суб'єктів Республіки Крим та міста федерального значення Севастополя» архівні документи, що знаходяться на території Республіки Крим та міста федерального значення Севастополя на день прийняття до Російської Федерації Республіки Крим і створення у складі Російської Федерації нових суб'єктів, які були власністю України, з цього дня відповідно є власністю Республіки Крим та міста федерального значення Севастополя.

Зазначені архівні документи **можуть** бути передані до федеральної власності згідно з законодавством про архівні справи в Російській Федерації.

Таким чином, жоден колишній нотаріус Автономної Республіки Крим не має можливості безперешкодно вивезти документи, не піддаючи загрозі своє життя і безпеку, а також не може гарантувати збереження цілісності архівів при їх транспортуванні.

З метою вирішення конфліктних питань, що стосуватимуться забезпечення права власності України на ці архіви вважаємо за доцільне звернутися з листом до відповідної Ради Міжнародного союзу нотаріату за отриманням фахових рекомендацій та в разі можливості скористатися досвідом інших країн.

На наш погляд, у випадках неможливості передання нотаріусом архіву та документів нотаріального діловодства до Державного архіву в порядку, передбаченому Наказом Міністерства юстиції України «Про припинення приватної нотаріальної діяльності» від 07.07.2014 року № 1087/5 нотаріусів, діяльність яких була припинена та свідоцтва яких були анульовані, зобов'язати забезпечити цілісність та збереження нотаріального архіву та документів нотаріального діловодства, що є державною власністю України.

Також слід зауважити, що чинним законодавством України не регламентовано порядок дій нотаріусів при виникненні надзвичайних ситуацій (воєнний конфлікт, стихійне лихо, інші форсмажорні обставини) з метою збереження архіву приватного нотаріуса, державної нотаріальної контори, державного нотаріального архіву тому пропонуємо ініціювати прийняття окремого нормативно-правового акту, що регламентував би порядок дій нотаріусів при виникненні надзвичайних ситуацій.

У даному нормативному документі визначити зокрема:

- створення спеціально облаштованих місць (сховищ) для зберігання таких архівів з відповідним захистом або визначити державні нотаріальні архіви суміжних регіонів, куди можна буде передавати архіви при виникненні надзвичайних ситуацій;

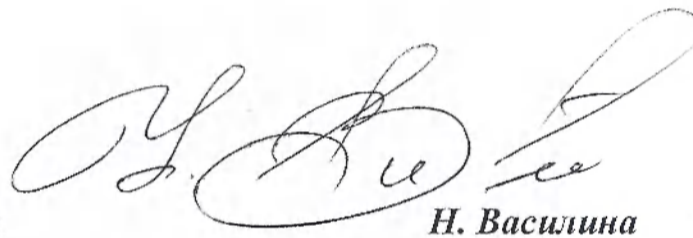
- порядок, спосіб передачі, способи захисту архіву при передачі, в тому числі через залучення державної служби охорони або представників правоохоронних органів;

- визначити порядок документального оформлення такої передачі архіву з можливістю повернення після припинення надзвичайної ситуації.

У свою чергу Нотаріальна палата України запевняє у своїй готовності брати активну участь у підготовці всіх необхідних нормативних актів.

З повагою,

Президент
Нотаріальної палати України

Н. Васишина

Вик. Дашутіна І.Г.
т. (044) 230-72-75